

4/21

0105N131

Candidate's Seat No : _____

M.A. Sem.-2 Examination

407

IKS

Time : 2-30 Hours]

May-2025

[Max. Marks : 70

બધા પ્રશ્નો સમાન ગુણ ધરાવે છે.

પ્રશ્ન ૧ - વાસ્તુશાસ્ત્રનું મહત્વ અને તેના વિવિધ પાસાઓ સમજાવો. ૧૪ ગુણ

અથવા

વાસ્તુ શાસ્ત્રમાં પંચભૂતો (પાંચ તત્ત્વો) શું છે, અને તેઓ રહેવાની જગ્યામાં ઊર્જાને કેવી રીતે અસર કરે છે?

પ્રશ્ન ૨ - વાસ્તુ પુરુષ અને વાસ્તુ શાસ્ત્રમાં તેનું મહત્વ સમજાવો. ૧૪ ગુણ

અથવા

બાંધકામ માટે સ્થળની યોગ્યતા નક્કી કરવામાં ભૂમિ (જમીન) ની ભૂમિકા શું છે?

પ્રશ્ન ૩- પર્યાવરણના ટકાઉપણામાં વાસ્તુશાસ્ત્ર કેવી ભૂમિકા ભજવે છે? ૧૪ ગુણ

અથવા

ભૂમિ પરીક્ષણના શુભ અને અશુભ સંકેતો વર્ણવો.

પ્રશ્ન ૪- યોગ દર્શનમાં યમ અને નિયમની ભૂમિકા શું છે અને તે આપણી માનસિક અને શારીરિક ક્ષમતાને કેવી રીતે વધારે છે? ૧૪ ગુણ

અથવા

સાંખ્ય ફિલોસોફીમાં પ્રકૃતિનો ખ્યાલ સમજાવો.

પ્રશ્ન ૫ - બાર પ્રશ્નોમાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોનો પ્રયાસ કરો. દરેક પ્રશ્નના ૨ ગુણ છે. ૧૪ ગુણ

- (i) મહર્ષિ કપિલને પરંપરાગત રીતે સાંખ્ય દર્શનના સ્થાપક માનવામાં આવે છે. સાચું/ખોટું
- (ii) સાંખ્ય ફિલોસોફીમાં પ્રકૃતિ અપ્રગટ ભૌતિક જગતનો ઉલ્લેખ કરે છે. સાચું/ખોટું

(P.T.O)

- (iii) યોગ દર્શનનો મુખ્ય ઉદ્દેશ આધ્યાત્મિક મુક્તિ છે. સાયું/ખોટું
- (iv) કર્મયોગ પરિણામો પ્રત્યે આસક્તિ વિના ક્રિયા પર ભાર મૂકે છે. સાયું/ખોટું
- (v) યોગને સાંખ્ય દર્શનના વ્યવહારુ ઉપયોગ તરીકે જોઈ શકાય છે. સાયું/ખોટું
- (vi) વાસ્તુ પુરુષ ને બાંધકામ સ્થળનું સંચાલન કરનાર શક્તિ તરીકે માનવામાં આવે છે. સાયું/ખોટું
- (vii) પાંચ તત્ત્વોનું સંતુલન સકારાત્મક ઉર્જાના પ્રવાહને પ્રભાવિત કરે છે તેવું માનવામાં આવે છે.
સાયું/ખોટું
- (viii) વાસ્તુમાં દિઠ સમયના ખ્યાલનો ઉલ્લેખ કરે છે. સાયું/ખોટું
- (ix) પ્રકૃતિ એ માનવ દ્વારા બનાવેલી કૃત્રિમ રચનાઓનો ઉલ્લેખ કરે છે. સાયું/ખોટું.
- (x) બધા યોગ આસનો ફક્ત લવચીકતા માટે બનાવવામાં આવ્યા છે અને માનસિક સ્વાસ્થ્ય પર તેમની કોઈ અસર થતી નથી. સાયું/ખોટું
- (xi) કપાલભાતિ એ એક ઝડપી, બળવાન શ્વાસ લેવાની પ્રથા છે જે શરીરને ડિટોક્સિફાય કરવા માટે જાણીતી છે. સાયું/ખોટું
- (xii) ભુજંગાસન, કરોડરજ્જુને મજબૂત બનાવે છે અને છાતી ખોલે છે. સાયું/ખોટું

N/31-3

Yoga & Vastu

M.A. in IKS Sem-II

Code- IKS 201

Time: 2.30 hours

Total Marks- 70

All questions carry equal marks.

Question 1- Explain the significance of Vastu Shastra and its various aspects.

14 Marks

Or

What are the Panchabhutas (five elements) in Vastu Shastra, and how do they affect the energy in a living space?

Question 2- Explain Vastu Purush and its significance in Vastu Shastra.

14 Marks

Or

What is the role of Bhumi (Land) in determining the suitability of a site for construction?

Question 3- How Vastu Shastra plays role in environment sustainability?

14 Marks

Or

- Describe the auspicious and inauspicious signs of soil testing

(P.T.O)

N131-4

Question 4- What is role of Yam and Niyam in Yoga philosophy and how it enhances our mental and physical capability? **14 Marks**

Or

Explain the concept of Prakriti in Sankhya Philosophy.

Question 5- Please attempt any seven questions out of twelve questions. Each questions carries 2 marks.

14 Marks

- (i) Maharshi Kapila is traditionally regarded as the founder of Sankhya philosophy. True/false
 - (ii) Prakriti in Sankhya philosophy refers to the unmanifested material world. True/false
 - (iii) The main objective of Yoga philosophy is spiritual liberation. True/false
 - (iv) Karma Yoga emphasizes action without attachment to results. True/false
 - (v) Yoga can be seen as the practical application of Sankhya philosophy. True/false
 - (vi) Vastu Purusha is believed to be the spirit that governs a building site. True/false
 - (vii) The balance of the five elements is believed to influence the flow of positive energy. True/false
 - (viii) Dik in Vastu refers to the concept of time. True/false
 - (ix) Prakriti refers to the artificial structures created by humans. True/false
 - (x) All yoga postures are designed only for flexibility and have no impact on mental health. True/false
 - (xi) Kapalabhati is a fast, forceful breathing practice known for detoxifying the body. True/false
 - (xii) Bhujangasana, strengthens the spine and opens the chest. True/false
-